

Eerste hoofdstuk
*waarin oma Nina laat zien
wat een labyrint is*

Op een dag vroeg Nina aan oma wat haar voornaam eigenlijk was.

‘Weet je dat niet?’ vroeg oma.

Ze zaten naast elkaar op oma’s bank.

‘Nee,’ zei Nina. ‘Misschien ben ik het vergeten.’

‘Of misschien heb je het nooit te horen gekregen. Ik heet Gladys.’

Nina keek oma aan. Oma keek Nina aan.

‘Gladys?’ vroeg Nina.

‘Ja, Gladys,’ zei oma met een glimlach. ‘Vind je dat een rare naam?’

‘Nou ja, ik ken niemand anders die Gladys heet,’ zei Nina.

‘Toen ik zo oud was als jij waren er veel meisjes die Gladys hetten, net als ik.’

‘Waar zijn jullie dan allemaal gebleven?’ vroeg Nina.

‘Dat is een goeie vraag,’ zei oma. ‘We zijn naar alle hoeken van de wereld uitgewaaierd. Sommigen van ons zijn denk ik dood. Anderen hebben een heleboel kleinkinderen gekregen, die Nina heten!’

Oma glimlachte en wreef even over Nina’s buik.

‘Gladys en Nina,’ zei Nina, en ze nestelde zich tegen haar oma aan.

Oma legde haar arm om Nina’s schouders. Zo zaten ze een poosje zonder iets te zeggen. Nina vond het heerlijk om onder oma’s arm te zitten en haar geur op te snuiven. Ze rook naar rozemarijn en hoestpastilles en nog iets wat Nina niet helemaal kon thuisbrengen.

Terwijl ze daar zo zaten, luisterde Nina naar de geluiden om haar heen. Ze luisterde naar de auto’s op de grote weg aan het eind van de stille straat waar oma woonde. Ze luisterde naar de klok in de hoek, die *tik* zei en *tak* en weer *tik*, rustig en langzaam, alsof niemand zich hier ooit hoefde te haasten.

Het was een Bornholmer klok, had oma verteld. Nina was nooit op het eiland Bornholm geweest. Ze vond dat de staande klok leek op een man zonder armen met een groot wit gezicht. Toen Nina klein was, had oma haar verteld dat er een kabouter in de klok woonde. Soms zou Nina wel willen dat ze daar nog in geloofde. Soms zou ze het liefst weer klein willen zijn.

Ze luisterde naar haar oma's ademhaling. Die klonk een beetje als de wind tussen de bomen, als het zomer was en ze door het bos liepen, het pad af naar het strand. In het geluid van de wind tussen de bomen klonk een ander geluid, een zacht gepiep. Alsof een heel klein vogeltje ergens diep in het bos zat te piepen. Of zat het heel diep in haar oma te roepen?

Nina dacht aan wat oma had gezegd. Ze dacht aan alle meisjes die Gladys heetten en die naar alle hoeken van de wereld waren uitgewaaid. Ze luisterde naar de klok in de hoek van de kamer. *Tik... tak...*

‘Oma?’

‘Ja.’

‘Wanneer ga jij dood?’

‘Ik weet het niet,’ zei oma. ‘Ben je bang dat ik dood zal gaan?’

‘Een beetje.’

‘Dat kan ik wel begrijpen.’

‘En jij dan, ben jij bang?’ vroeg Nina.

‘Nee, maar weet je wat? Het schiet me ineens te binnen dat ik toen ik in de eerste klas zat, een vriendin had die Nina heette. Ik geloof dat ik zelfs nog een foto van haar heb.’

Oma stond op van de bank. Nina zat te kijken hoe ze in een van de laden van haar secretaire rommelde. *Tik... tak...* zei de klok, maar het klonk niet griezelig meer. Als oma niet bang was, hoefde Nina dat ook niet te zijn, toch?

‘Kom maar eens kijken,’ zei oma, en ze zette een oude kartonnen doos op tafel. Die zat vol met foto’s, sommige zwart-wit, andere bruingeel. Ze gaf er een aan Nina.

Nina zag meteen wat voor foto het was. Op de achterste en middelste rij stonden de kinderen rechtop, op de voorste rij zaten ze op een lage bank. Naast hen zag je hun juf, een vrouw met een lange rok en veterschoenen aan. Haar haar was opgestoken in een knotje. Ook al hadden de jongens glad gekamd haar en droegen de meisjes allemaal een rok, toch leken ze op de kinderen uit haar eigen klas, vond Nina.

Zo’n foto had ze zelf ook een keer meegenomen naar oma. Dat was een kleurenfoto en haar klasgenootjes en zijzelf hadden moderne kleren aan, maar zij stonden ook in rijen, de grootste kinderen achteraan, op een schoolplein met een afdak en witte strepen op het asfalt, zodat je er kon ballen of voetballen.

‘Waar ben jij?’ vroeg Nina.

‘Ja, waar ben ik?’

Oma viste nog een foto op uit de doos en legde die naast de oude klassenfoto. Een meisje met blonde vlechten, ronde wangen en een grote glimlach.

‘Ben jij dat?’ vroeg Nina.

‘Dat wás ik.’

Nu was het niet moeilijk om oma te vinden tussen de andere kinderen. Ze zat met haar blonde vlechten naast een meisje met donkere krullen. Ze zaten arm in arm.

‘Nina?’ zei Nina, en ze wees naar het meisje met het donkere haar. Oma en de andere Nina hadden allebei witte kniekousen aan en

schoenen met riempjes. Maar het wás oma natuurlijk niet. Het was Gladys. Op de foto kon Gladys nog niet weten dat ze op een dag een kleinkind zou krijgen, dat Nina heette net als haar schoolvriendin. Dat ze op een dag moeder van Nina's moeder zou worden had ze toen vast in de verste verte niet gedacht.

‘Toen was ik er nog niet,’ zei Nina.

‘Nee, nog niet,’ antwoordde oma. ‘Toen kende ik maar één Nina, en jij lijkt niet eens op haar. Maar ze was mijn beste vriendin. Ik kon haar al mijn geheimen vertellen.’

‘Waar is ze nu?’

‘Ze moest uit Denemarken vertrekken.’

‘Waarom?’

‘Tja, het was oorlog.’

‘Was het oorlog toen jij in de eerste klas zat?’

‘Ja, maar dat is een lang verhaal,’
zei oma, en ze glimlachte.

‘Moest jij ook vertrekken?’

‘Nee, mijn familie bleef waar we
waren.’

‘Maar Nina dan? Heb je haar
nooit meer gezien?’

Oma schudde haar hoofd.

‘Na de oorlog is ze met haar
ouders naar Amerika verhuisd,’
zei ze.

‘Schreven jullie elkaar brie-
ven?’

‘In het begin...’ Oma had
plotseling een klein, zacht stem-
metje.

Nina pakte haar hand. 'Is ze dood?'

'Ik weet het niet,' zei oma. Ze glimlachte en streelde Nina over haar haar.

'Misschien is ze gewoon uitgewaaierd naar een hoek van de wereld.'

'Ja,' zei oma. 'En nu ben jij mijn Nina.' Ze gaf de foto van haarzelf met vlechten en ronde wangen aan Nina. 'Alsjeblieft, je mag 'm hebben,' zei ze.

Nina hield de foto omhoog. Ze keek naar oma, naar de foto en weer naar oma.

'Je lijkt op jezelf,' zei Nina.

'Nee zeg, ammehoela!'

'Jij met je ammehoela. Je hebt dezelfde ogen.'

'Nou ja, aan je ogen verandert ook niets,' zei oma.

En dat klopte. Het waren dezelfde lichtblauwe ogen die

Nina vanuit oma's gezicht aankeken. Al

waren ze op de foto van oma

met vlechten en

ronde wangen niet blauw, maar bruin.

‘Dus ben je ook hetzelfde,’ zei Nina.

‘Vanbinnen ben ik hetzelfde.’

‘Vanbinnen ben je Gladys...’

‘... en vanbuiten ben ik oma.’

‘Maar dan is het dus toch Gladys, die naar me kijkt.’

‘In zekere zin,’ zei oma.

Op hetzelfde moment begon de staande klok te slaan.

‘O, kind toch, is het al zo laat? Zorg maar dat je gauw thuiskomt, anders wordt je moeder nog ongerust.’

Oma gaf Nina een knuffel. Nina leunde met haar voorhoofd tegen het hare.

‘Dag, Gladys,’ zei Nina met een knipoog.

Op weg naar beneden kwam Nina de huismeester tegen, die de trap aan het dweilen was. Ze moest met een boogje om hem heen lopen, en het scheelde niet veel of ze had de emmer met zeepwater omgegooid.

‘Pas op, de trap is glad,’ zei de huismeester.

Nina was bijna bij de buitendeur van de flat, toen ze oma vanaf vijfhoog hoorde roepen.

‘Nina, je bent je foto vergeten!’

Nina had zich al omgedraaid om weer naar boven te gaan toen ze een dreun en een klets hoorde, gevolgd door een schreeuw en gemjammer. Op hetzelfde moment zag ze de foto van Gladys met vlechten door het trappenhuis fladderen als een goudbruine vlinder. Zo snel als ze kon haastte ze zich naar boven en op de overloop tussen de vierde en vijfde verdieping vond ze oma, languit in een plas zeepwater. De huismeester probeerde haar weer overeind te krijgen. De schrobber lag dwars over de trap en de emmer was omgevallen.

‘Au!’ zei oma. ‘Mijn voet, mijn voet, au au au!’

Oma’s gezicht was krijtwit. De huismeester wist haar zo ver omhoog te hijsen dat ze tegen de muur kon leunen.

‘Doet het erg pijn?’ vroeg Nina.

Oma knikte. Ze had tranen in haar ogen. Nina kreeg ook tranen in haar ogen.

‘Blijf hier,’ zei de huismeester, ‘dan bel ik een ambulance.’

Hij zette een grote stap over de schrobber heen en haastte zich de trap af. Nina legde haar hand in oma’s hand en oma hield hem stevig vast. Het was vreemd, oma moest ontzettend veel pijn hebben, maar Nina merkte er bijna niets van.

‘Hoe stom kun je zijn?’ zei oma.

‘Dat weet ik niet,’ zei Nina.

Ze keek naar oma, en oma keek naar haar. Oma glimlachte, maar ze had nog steeds tranen in haar ogen.

‘Arme oma,’ zei Nina. ‘Arme Gladys...’

‘Gladys voelt er niets van,’ zei oma. Ze zei het met hetzelfde kleine, zachte stemmetje als daarnet, toen ze vertelde over haar vriendin Nina die naar Amerika was vertrokken en was gestopt met brieven schrijven.

‘Je liet de foto vallen,’ zei Nina. ‘Ah, was ik hem nou maar niet vergeten toen ik wegging.’

Oma legde haar arm om Nina heen en streek over haar haar. ‘Het valt niet mee als je struikelt in het labyrint van de tijd,’ zei ze.

‘Wat is een labyrint?’ vroeg Nina.

‘Dat is zo’n plek waarbij je nooit weet wat je om de volgende

hoek te wachten staat. Of de weg vrij is, of dat je met je hoofd tegen een muur botst. Kijk, zo...'

Oma strekte zich uit naar de schrobber en trok hem naar zich toe. Ze plukte een van de stijve stekels ervan af en stak hem tussen de spijlen van het raampje aan de straatkant door. De ruit was grijs van het stof. Oma begon in het stof te tekenen.

'Kijk, dit is een labyrint,' zei ze. 'Je begint aan de buitenkant, en zo probeer je de weg naar het midden te vinden.'

In de verte hoorde Nina een ambulance die steeds dichterbij kwam. Even later zag ze hem beneden op straat stoppen, onder oma's labyrint. Ze zag de ambulancemannen een brancard naar buiten dragen en ze hoorde hen praten met de huismeester toen ze de trap op liepen.

'Moet je nu naar het ziekenhuis?' vroeg Nina.

'Hopelijk is het alleen ter observatie,' zei oma. 'Het is fijn dat jij er bent,' vervolgde ze, en ze gaf Nina een knuffel.

'Ja, maar als ik niet gekomen was, zou jij niet gevallen zijn.'

'Je bedoelt als je niet was weggegaan,' zei oma, en ze probeerde te glimlachen.

'Zonder je foto te vergeten,' zei Nina.

'Sst,' zei oma, en ze keek op naar de ambulancebroeder, die om de trapleuning tevoorschijn kwam.